

ochranou práv soukromých a veřejných. Pečovatí o osoby, které nemohou samy obstarávat svých záležitostí, přináleží soudu dle § 269 obč. zák. bez jakéhokoliv obmezení. Soudem zřízený opatrovník nepřítomného jest zákonným zástupcem nepřítomného, jeho právo k zastupování se vztahuje — stejně jako zastupovací právo poručníkovu — nejen k záležitostem práva soukromého, nýbrž ke všem záležitostem. (V tom smyslu též Krainz »System des österreichischen allgemeinen Privatrechts« V. vydání, 2 svazek str. 282 a Tezner »Handbuch des österreichischen Administrativverfahrens« str. 220). Že pak v daném případě vzhledem k mimořádným poměrům práva a zájmy nepřítomného Oskara K. byly ohroženy a vyžadovaly zvláštní ochrany, správně vyložil soud rekursní. Stěžovatel arci se domnívá, že nebylo tu prvního předpokladu § 276 obč. zák., totiž jeho nepřítomnosti. I tu však se mylí. Nepřítomným ve smyslu § 276 obč. zák. jest ten, kdo není v místě, kde jest třeba jeho přítomnosti k uhájení jeho práv. Nesejde na tom, zda jeho pobyt jest znám čili nic. Vždyť poslední věta § 276 obč. zák. obsahuje ustanovení právě pro ten případ, že pobyt nepřítomného jest znám. Že bylo v kritické době třeba okamžité přítomnosti Oskara K-a nebo nějakého zástupce jeho v N., neměla-li jeho práva býti vydána nebezpečí, vyplývá z vylíčení situace okresním hejtmanem a že Oskar K. tehdy v N. nebyl, jest nesporné. Nestačilo tudíž, že mu výnos okresní správy politické čtvrtého dne po svém vydání mohl býti doručen. Zbývá jen ještě otázka, zda Oskar K. zůstavil řádného zástupce. K této otázce dlužno odpověděti záporně. Dru. Augustu S., jež stěžovatel označuje jako svého zástupce, bylo — nhlédíc k tomu, že ani on v N. nebyl — dle jeho výpovědi po odnětí prokury pouze přikázáno, by svému šefu Oskaru K. dopisy od poštovního úřadu v N. docházející, pokud vyžadovaly rozhodnutí šefcva, jakož i soukromé dopisy jeho zasílal dále na jeho dočasnou adresu, která mu vždy bylo sdělována. To však není ustanovením řádného zástupce k obstarávání záležitostí nepřítomné osoby, nýbrž ustanovením pouhého sprostředkovatele korespondence. Nelze tudíž spatřovati patrné nezákonnosti nebo zmatečnosti v tom, že nepřítomnému Oskaru K. byl notář dr. V. zřízen opatrovníkem.

Čís. 958.

Právoplatným rozhodnutím, že věc nepatří ku kausální právomoci sborového soudu, není vyřešena otázka, zda věc patří na obecný soud okresní či na obecný soud sborový (§ 46, odstavec prvý, j. n.), třebaže kausální soud poukázal v odůvodnění na předpis, zakládající příslušnost soudu okresního.

(Rozh. ze dne 8. března 1921, R I 307/21.)

Žalobce vznesl původně žalobu na odevzdání pachtovní věci u soudu obchodního, jenž ji odmítl pro nepříslušnost, ježto žaloba náleží dle § 49 j. n. na soud okresní. Ustanovení to nabylo právní moci. Na to vznesena žaloba u okresního soudu, žalovaný namítl věcnou nepříslušnost a okresní soud námitce vyhověl. Rekursní soud námitku zamítl. Důvody: Stížnost je opodstatněna. Obchodní soud odmítl žalobu pro nepříslušnost, poněvadž je žalováno na odevzdání věci pachtovní, kterážto

žaloba vedle § 49 j. n. náleží před okresní soudy. Byla tedy obchodním soudem dle § 46 odstavce první j. n. právoplatně vyslovena nepřislušnost tohoto soudu podle ustanovení o věcné příslušnosti soudní na tom základě, že je žalováno na odevzdání věci pachtovní a tím rozhodnutím je podle § 46 odstavce první j. n. každý soud vázán. Je jím tedy také vázán soud první instance, u něhož potom tato žaloba byla podána, a to potud, že nemůže vysloviti, jak ve svém usnesení učinil, že nejde o odevzdání věci pachtovní, pokud se týče o pachtovní poměr, byť i k takovému závěru bezpečně dospěl podle výsledků průvodních, bezvadně provedených. Ničeho na věci nemění, že obchodní soud vyslovil svou nepřislušnost pouze podle žalobních údajů a neučinil usnesení po ústním jednání, neboť se jde jediné na tom, že toto jeho usnesení nabylo právní moci a tím i se svým právním základem závaznosti pro každý soud.

Nejvyšší soud zrušil usnesení rekursního soudu a uložil mu, by o rekursu znovu rozhodl.

Důvody:

Netřeba sledovati vývody rekursního usnesení, zda-li právoplatný výrok soudu o jeho věcné nepřislušnosti jest podle prvního odstavce § 46 j. n. závazným pro každý soud pozdější, aťsi nepřislušnost soudu byla vyslovena ve smyslu první věty § 43 j. n. toliko na základě údajů žalobních (§ 41 odstavce druhý j. n., § 226 c. ř. s.), či ve smyslu druhé věty § 43 j. n. teprve na základě ústního jednání (§ 261 odstavce první a pátý c. ř. s.), kdy již nastala litispendence (§ 232 c. ř. s.). V daném případě obchodní soud žalobu odmítl pro věcnou nepřislušnost, tím však nebylo rozhodnuto, který jiný soud je k projednání sporu místně nebo předmětně příslušným, nýbrž stanovena byla pouze nepřislušnost soudu obchodního; jeho poukaz na právní pravidlo § 49 čís. 5 j. n., podle něhož žaloby na odevzdání věci pachtovní náležejí před soudy okresní, nahražoval vlastně odůvodnění názoru, že tu podle obsahu žaloby nejde o spor patřící podle § 51 j. n. před dovolaný soud obchodní. Proto také usnesením obchodního soudu, jenž nebyl povolán rozhodovati o příslušnosti soudu jiného, ani nebyl pozdější soud sprostěn povinnosti, jemu v § 41 j. n. uložené, ani nepozbyl žalovaný práva, brániti se proti žalobě námitkou nepřislušnosti dovolaného soudu okresního, pokud ač tím není dotčen právoplatný výrok o nepřislušnosti soudu obchodního; vždyť ani v případě, že žaloba byla podle šestého odstavce § 261 c. ř. s. po ústním jednání dle návrhu žalobce jinému soudu přikázána, není námitka nepřislušnosti soudu při novém jednání zcela vyloučena, a odmítnutím žaloby podané u soudu pravomocí kausální nenabude žalobce práva volby mezi soudy pravomocí obecné nebo jiné kausální. Protože tudíž usnesením obchodního soudu bylo toliko vysloveno, že věc nenáleží před soud obchodní, a jen toto rozhodnutí jest podle prvního odstavce § 46 j. n. pro pozdější soud závazným, rekursní soud má neprávem za to, že okresní soud byl názorem obchodního soudu vázán také v otázce, zdali sporná věc náleží před soud okresní nebo zemský civilní. Vycházeje z nesprávného výkladu prvního odstavce § 46 j. n. rekursní soud vůbec nezkoumal usnesení okresního soudu s hlediska vývodu žalobcových a nevyslovil se o důvodnosti námitky žalovaným vznesené, takže žalobcovu stížnost zcela nevyřídil a dovolací soud nemá

podkladu pro rozhodnutí o věci samé, pročez bylo napadené usnesení zrušeno a rekursnímu soudu uloženo, by o žalobcově rekursu znovu rozhodl.

Čís. 959.

Zákon ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n. o zajištění půdy drobným pachtýřům neodporuje ústavě.

(Rozh. ze dne 8. března 1921, R I 316 21.)

Požadovací nárok pachtýřův byl přiznán soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl mimo jiné

v d ů v o d e c h:

Ve věci samé dlužně říci, že stížnost jest naprosto neopodstatněna. Ona přestává na tom, že dovozuje neplatnost požadovacího zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., ale vývody její míjejí se cílem, protože dle § 102 ústavní listiny platnost zákona soudem zkoumati nepřisluší, až na výjimku níže uvedenou, kterou však stížnost pomíjí. Nieméně podotýká se přece, že stížnost trpí už ve svém základním nazírání na otázku platnosti zákona podstatnými omyly vycházející z nesprávných hledisek. Pravda sice, že dle čl. I. uv. zák. k úst. list. zákony odporující ústavní listině jsou neplatné, avšak neplatnost tato nenastává sama sebou, jak to stížností na mysli tane, nýbrž teprve nálezem ústavního soudu uveřejněným ve sbírce zákonu a nařízení (čl. II. úst. list. §§ 18—20 zák. o ústavním soudě ze dne 9. března 1920, čís. 162 sb. z. a n.). Ale o případ čl. I. úst. list. zde vůbec nejde, neboť ten vztahuje se jen na zákony vydané teprve za platnosti ústavní listiny, tedy po 6. březnu 1920 (čl. VIII. a X. uv. zák. k úst. list.), kdežto zákony vydané před tím dnem pozbývají platnosti dle čl. IX. uv. zák. k úst. list. samy sebou, pokud odporují ustanovením ústavní listiny, a o ten případ by šlo, protože požadovací zákon pochází z doby před 6. březnem 1920. Než i pak jest otázka bezpředmětnou. Stížnost trpí totiž dalším zásadním omylem, že zaměňuje otázku ústavní genese zákona s otázkou jeho obsahu. Jen tuto smějí soudové v pořadu stolic v rámci čl. IX. uv. zák. k úst. list. zkoumati, nikoli i onu. Jestliže tedy stížnost snaží se dovoditi, že požadovací zákon uskutečněn (usnesen) byl způsobem odporujícím ústavě, vymýká se to vzhledem k § 102 úst. list. diskussi. Jinak by bylo, kdyby dovozovala, že obsahem svým, t. j. některým svým ustanovením odporuje ustanovením ústavní listiny. Ačkoli toho stížnost nečiní, musilo by jí vzhledem k čl. IX. uv. zák. býti přece vyhověno, kdyby požadovací zákon odporoval předpisům ústavní listiny, i dlužno proto poměr požadovacího zákona k ústavní listině či jeho shodu neb neshodu s ní si ujasniti. Odpověď jest krátká: § 109 úst. list. dovoluje každé omezení vlastnictví i jeho odnětí (vyvlastnění), avšak pouze zákonem, avšak požadovací zákon jest právě zákon, a tak jest tedy v úplné shodě s ústavní listinou. Jinak by bylo, kdyby to nebyl zákon, nýbrž pouze nařízení.